

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎี

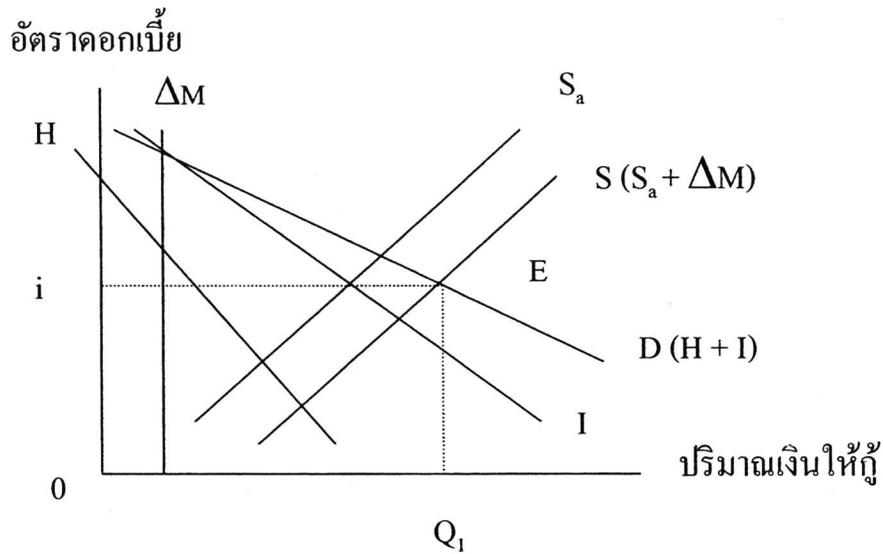
ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ (loanable fund theory)

Culberson (อ้างถึงใน เวรศ อุปปาติก, 2539, หน้า 96-98) กล่าวว่า ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ได้รับการพัฒนาแนวความคิดจากทฤษฎีของสำนักคลาสสิก โดยนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของระบบเศรษฐกิจมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ และมีแนวความคิดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยว่า โดยแท้จริงแล้วอัตราดอกเบี้ยไม่ได้ถูกกำหนดจากการออมแต่ถูกกำหนดจากการกู้ยืม ดังนั้นอัตราดอกเบี้ย จึงถูกกำหนดโดยอุปทานของเงินกู้ (supply of loanable fund) และอุปสงค์ของเงินกู้ (demand for loanable fund)

อุปทานเงินให้กู้ (supply of loanable fund) มีแหล่งที่มาสองแหล่งด้วยกัน ได้แก่ เงินออม (Saving-- S_a) และการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงิน (Money Supply-- ΔM) อันได้แก่ การขยายสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ที่เข้าไปสู่ตลาดสินเชื่อ ดังนั้น การวิเคราะห์จึงเป็นลักษณะของ Flow concept

อุปสงค์ของเงินกู้ (demand for loanable fund) ที่สำคัญ ได้แก่ เงินลงทุน และการถือเงินไว้ในมือ (Hoarding--H) การถือเงินชนิดนี้ อาจจะมีค่าเป็นลบ ซึ่งเรียกว่า Disharding อันเกิดจากประชาชนนำเอาเงินที่ถือไว้ในมือในรอบปีที่ผ่านมา ออกมาเป็นเงินทุนพร้อมที่จะให้กู้ หรือเกิดจากประชาชนลดสัดส่วนของการถือเงินที่เป็นเงินตรา อันมีผลให้เงินทุนเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้จึงแสดงดังสมการต่อไปนี้

$$S_a + \Delta M = H + I \quad \dots(1)$$

ภาพ 1 เส้นปริมาณเงินให้กู้

ที่มา. จาก เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร (พิมพ์ครั้งที่ 6, หน้า 97), โดย วรศ อุปาดิก, 2539, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จากภาพ 1 เส้น H ทอดลงจากซ้ายไปขวา แสดงถึง การถือเงินสดในมือที่มีค่าเสียโอกาสในตัวของมันเอง ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง ค่าของ H จะติดลบ ซึ่งเรียกว่า dishoarding เส้น I แสดงถึงความต้องการเงินทุนเพื่อการลงทุน ในกรณีที่ มีอัตราดอกเบี้ยสูง ปริมาณความต้องการเงินทุนจะน้อยลง และถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำลง ปริมาณความต้องการเงินลงทุนจะเพิ่มขึ้น ดังนั้น เส้น I จึงเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวา เส้นอุปสงค์ของเงินกู้รวม (Total Demand for Loanable fund--D) จึงเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวาเช่นเดียวกัน

ส่วน ΔM จะมีความชันอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ money supply function กับนโยบายการเงินของระบบเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจหนึ่ง ซึ่งนโยบายการเงินและอุปทานการเงินตอบสนองอัตราดอกเบี้ยในเชิงบวก เส้น ΔM จะทอดขึ้นจากซ้ายไปขวา แต่ถ้าเป็นกรณีอื่นแล้ว อัตราดอกเบี้ยจะไม่มีผลต่อเส้น ΔM ดังที่แสดงไว้ในภาพ 1 ส่วนเส้นออม S_s มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในเชิงบวก ดังนั้น เส้น S_s จึงทอดขึ้นจากซ้ายไปขวา อันมีผลทำให้เส้นอุปทานของเงินให้กู้ทั้งหมด (Total Supply of Loanable Fund--S) เป็น

เส้นทอขึ้นจากซ้ายไปขวาด้วย ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยจุดตัดของเส้น S และ D ดังในภาพ อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ คือ O_i และปริมาณเงินกู้ดุลยภาพ คือ OQ_i

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้คงที่อธิบายมาแล้วข้างต้น ยังไม่ใช่ทฤษฎีการอธิบายระบบเศรษฐกิจโดยรวม เพียงแต่เป็นทฤษฎีที่อธิบายในส่วนของตลาดสินเชื่อก่อนหน้านั้น ดังนั้น เพื่อที่จะทำให้ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้มีความเป็นจริง จำเป็นต้องขยายความ อุปสงค์ของเงินกู้ ซึ่งส่วนใหญ่มีไว้เพื่อการลงทุนเท่านั้น แต่ยังเพื่อการบริโภคและการกู้ยืมของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกู้ยืมของรัฐบาลมีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยไม่ใช่น้อย การกู้ยืมเพื่อการลงทุนของธุรกิจส่วนหนึ่งเป็นการกู้เพื่อสร้างที่พักอาศัยด้วยการจำนอง ดังนั้น ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ในด้านอุปสงค์ของเงินกู้ จำเป็นต้องคำนึงถึงการกู้ของรัฐบาล (B_g) ของผู้บริโภค (B_c) ของธุรกิจ (B_b) เพื่อที่พักอาศัย (B_h) และเพื่อเก็งกำไร (B_s) ดังนั้น จึงทำให้สมการทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้ดังนี้

$$S + \Delta M = H + I + B_g + B_c + B_b + B_h + B_s \quad \dots(2)$$

จากสมการที่ 2 ข้างต้นนี้ ทำให้อุปสงค์ของเงินทุนครอบคลุมไปทั่วภาคเศรษฐกิจทุกภาคอันทำให้ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้มีความถูกต้องใกล้เคียงความจริงมากขึ้น

ทฤษฎีกำหนดอัตราดอกเบี้ย

ตามทฤษฎีของ Keynes (อ้างถึงใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2544, หน้า 199-200) กล่าวว่า ดอกเบี้ย คือ ราคาของเงินทุนที่ให้กู้ยืมและกำหนดขึ้นโดยปริมาณเงินที่จะมีให้กู้ (supply of loanable fund) และความต้องการเงินกู้ (demand for loanable fund) ปริมาณเงินที่จะมีให้กู้ได้มาจากหลายแหล่งต่าง ๆ กัน คือ จากการออม (saving) จากการนำเงินที่เก็บไว้เฉย ๆ ออกให้กู้ (disharding) ธนาคารให้สินเชื่อ (bank credit) และการลดการสะสมทุน โดยไม่ทดแทนทุนเก่าที่สึกหรอหรือหมดอายุการใช้งาน ส่วนความต้องการเงินกู้เกิดจากการลงทุน (investment) การเก็บเงินไว้เฉย ๆ (hoarding) และการใช้จ่ายเกินรายได้ (dissaving)

อย่างไรก็ตาม ทั้งปริมาณเงินให้กู้และความต้องการเงินกู้ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย แต่มีลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ ปริมาณเงินที่จะมีให้กู้จะมีมากแต่ความต้องการเงินกู้จะมีน้อยเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง และปริมาณเงินที่จะมีให้กู้จะน้อยแต่ความต้องการเงินกู้จะมีมากเมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำด้วยเหตุเช่นนี้จึงมีอัตราดอกเบี้ยอัตราหนึ่งซึ่งปริมาณเงินที่จะมีให้กู้เท่ากับพอดีกับความต้องการเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยนั้นคือ อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ

ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ (*credit rationing theory*)

Jaffee and Modigliani (1969, pp. 850-872) กล่าวว่า สาเหตุที่สำคัญของการเกิดการปันส่วนสินเชื่อสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมบูรณ์ และระเบียบข้อกำหนดของทางการ ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

1. ข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมบูรณ์ ผู้ให้กู้ไม่สามารถบอกได้ว่าลูกค้านั้นเป็นคนดีหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ถูกจำกัด ทำให้สถาบันการเงินไม่สามารถทราบความเสี่ยงที่แท้จริงของผู้กู้แต่ละรายได้ การปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินจึงเป็นลักษณะการคาดคะเนในผลตอบแทน และความเสี่ยงตลอดเวลาไปสู่อันตราย Moral hazard และ Adverse selection

Moral hazard เป็นความเสี่ยงที่เกิดหลังจากอนุมัติสินเชื่อไปแล้ว ผู้กู้มีโอกาสนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์จากเดิม เนื่องจากผู้กู้ไม่กลัวความเสี่ยงจากความไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้ การขึ้นอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินเพื่อจำกัดอุปสงค์ส่วนเกินนั้น อาจทำให้ผลตอบแทนของสถาบันการเงินลดลง เนื่องจากผู้กู้จะไม่สามารถชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยคืนได้

Adverse selection เป็นความเสี่ยงที่เกิดก่อนการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน เนื่องจากการปรับอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้นของสถาบันการเงิน ทำให้ผู้กู้ที่มีความเสี่ยงต่ำไม่ยอมรับอัตราดอกเบี้ยใหม่ ทำให้ ณ อัตราดอกเบี้ยสูงนี้ จะมีแต่ผู้กู้ที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากผู้กู้ที่ไม่ดีจะไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย แต่ในกรณีที่ผู้กู้เป็นลูกค้าที่ดีที่คาดว่าจะมีความซื่อสัตย์จะไม่เข้ามาขอู้ที่อัตราดอกเบี้ยสูงนี้ โดยจะคำนึงถึงผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับซึ่งอาจน้อยกว่าดอกเบี้ยที่จะต้องชำระคืน ทำให้ผลตอบแทนของสถาบันการเงินลดลงจากความเสี่ยงที่อาจไม่ได้

รับคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้ ซึ่งในกรณีที่ผู้ให้กู้ไม่สามารถแยกความแตกต่างด้านความเสี่ยงของผู้กู้ได้นั้น ทำให้ธนาคารคิดอัตราดอกเบี้ยต่างกันทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นในการแบ่งแยกลูกค้า และอาจเกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อความสัมพันธ์ของลูกค้า ดังนั้นสถาบันการเงินจึงต้อง ปั่นส่วนสินเชื่อโดยให้สิทธิพิเศษแก่ลูกค้าเก่าที่มีประวัติดีก่อนและจำกัดวงเงินกู้ในแต่ละบุคคลลง เพื่อลดความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย โดยให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยเดียวกัน นอกจากนี้สถาบันการเงินจะให้ลูกค้านำหลักทรัพย์มาค้ำประกัน เพื่อเป็นการลดปัญหา Moral hazard และ Adverse selection ที่อาจจะเกิดขึ้นได้

2. การแทรกแซงตลาดสินเชื่อโดยธนาคารกลาง ธนาคารกลางจะเข้าซื้อนำอัตราดอกเบี้ย และจำกัดการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินทำให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ไม่สามารถขยายปริมาณสินเชื่อได้ จึงเกิดการปั่นส่วนสินเชื่อนั้น ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

1. การที่ธนาคารกลางเข้ามาจำกัดการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน (ดังแสดงในภาพ 2)

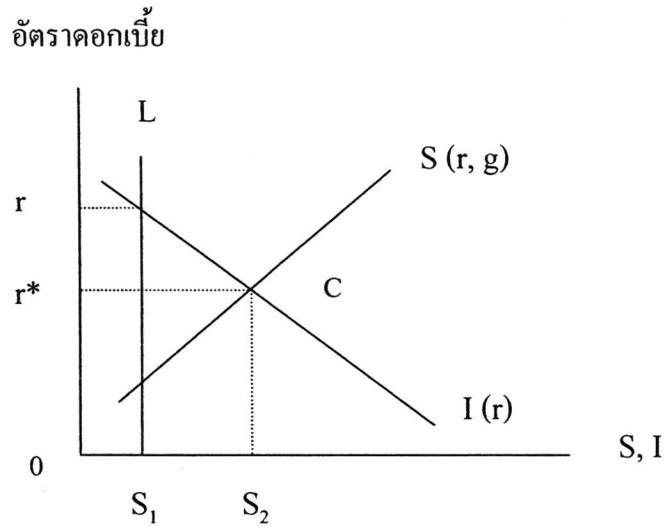
กำหนดให้

$I =$ อุปสงค์ของเงินกู้: slope $I < 0$

$S =$ อุปทานของเงินกู้: slope $S > 0$

สมมติให้ธนาคารกลางจำกัดสินเชื่อเท่ากับ S_1 จะทำให้สถาบันการเงินปล่อยเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ย r ซึ่งหากปล่อยให้ไปตามกลไกตลาด ณ จุดดุลยภาพ อัตราดอกเบี้ยจะเท่ากับ r^* และปริมาณสินเชื่อที่สถาบันการเงินให้กู้ได้เท่ากับ S_2 ดังนั้น จะเกิดการปั่นส่วนสินเชื่อเท่ากับ $S_1 S_2$ และผู้กู้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพเท่ากับ rr^* ซึ่งการขยายตลาดการเงินอื่น ๆ เช่น ตลาดทุน ตลาดพันธบัตร ตลาดตราสารหนี้ จะสามารถลด Credit rationing ได้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... - 3 ก.ค. 2555
เลขทะเบียน..... 246193
เลขเรียกหนังสือ.....

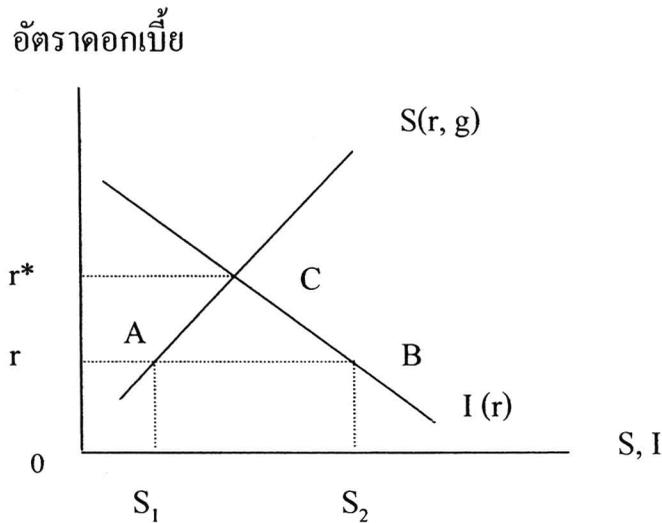

ภาพ 2 เส้นการปันส่วนสินเชื่อจากข้อจำกัดสินเชื่อ

ที่มา. จาก "A Theory and Test of Credit Rationing," by D. M. Jaffee, and F. Modigliani, 1969, *American Economic Review*, 59, p. 858.

2. การที่ธนาคารกลางเข้ามาขึ้นอัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินของสถาบันการเงิน (ดังแสดงในภาพ 3)

สมมติฐานธนาคารกลางกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ไม่ให้เกิน r จะมีคนมาฝากเงินเท่ากับ OS_1 หรือที่จุด A เนื่องจากเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นซึ่งถ้าหากปล่อยให้ไปตามกลไกตลาดอัตราดอกเบี้ยจะเกิดดุลยภาพที่จุด r^* หรือ จุด C เมื่อมีนโยบายจากรัฐบาลเข้ามาแทรกแซง ทำให้อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ความต้องการที่อยู่อาศัยจะมากขึ้นเท่ากับ OS_2 หรือที่จุด B ดังนั้นจะมีคนมาขอกู้เงินมากกว่าคนฝากเงินเกิดการปันส่วนสินเชื่อ (credit rationing) เท่ากับ S_1S_2 หรือ AB ทำให้ธนาคารเลือกปฏิบัติต่อผู้กู้ คือ ลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูง จะไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้หรืออาจได้เงินกู้ไม่เต็มจำนวนในอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก

ภาพ 3 เส้นการปันส่วนสินเชื่อจากข้อจำกัดอัตราดอกเบี้ย

ที่มา. จาก "A Theory and Test of Credit Rationing," by D. M. Jaffee, and F. Modigliani, 1969, *American Economic Review*, 59, p. 867.

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ณัฐพล ต้าเถาเงิน (2543) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อ การเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในประเทศไทย โดยนำข้อมูลทศตวรรษที่ 2525-2540 รวบรวมจากรายงานประจำปี ของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาวิเคราะห์ โดยวิธีทางเศรษฐมิติ ในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression) และ ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) ภายใต้หลักทฤษฎีอุปทานของ เงินให้กู้ (supply of loanable fund) ได้แยกการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไทย มี ผลการวิเคราะห์ คือ

$$\text{LnCR}_a^c = 0.2562 + 1.3080\text{Ln}(\text{TD}^c) - 0.1832\text{Ln}(\text{BOT}^c) - 0.1169\text{Ln}(\text{BOF}^c)$$

(0.4553) (15.1950)*** (-3.1306)*** (-2.0352)**

$$R^2 = 0.9843 \quad \text{Adjust } R^2 = 0.9803$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.7669 \quad F \text{ statistics} = 250.3190$$

หมายเหตุ: **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

CR_a^c = ปริมาณให้สินเชื่อการเกษตรโดยตรงของธนาคารพาณิชย์
ปรับด้วย ดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศ ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

TD^c = ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภค
ในประเทศ ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

BOT^c = ปริมาณเงินกู้ยืมภายในประเทศของธนาคารพาณิชย์ปรับด้วย
ดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศ ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

BOF^c = ปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ปรับด้วย
ดัชนี ราคาผู้บริโภคในประเทศ ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

จากผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 98.43 ของปัจจัย คือ ปริมาณเงินฝากและ
ปริมาณเงินกู้ยืมในประเทศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินเชื่อการเกษตรของ
ธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีความสัมพันธ์ คือ ปริมาณ
เงินฝากมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสินเชื่อ ส่วนปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ
มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินเชื่อ อาจเป็นเพราะธนาคารพาณิชย์
ดำเนินธุรกิจภายใต้เงื่อนไขเพื่อแสวงหากำไรสูงสุด ดังนั้นการปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตร
ถูกมองว่ามีความเสี่ยงสูงกว่าการปล่อยสินเชื่อให้กับธุรกิจอื่น ๆ

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์-
การเกษตรมีผลการวิเคราะห์ คือ

$$\text{LnCR}_a^A = 3.0904 + 1.3186\text{Ln}(\text{TD}^A) + 0.0849\text{Ln}(\text{BOT}^A) - 0.0879\text{Ln}(\text{BOF}^A)$$

(6.7069) (11.4400)*** (1.4054)* (-0.6683)

$$R^2 = 0.9828 \quad \text{Adjust } R^2 = 0.9885$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.1797 \quad F \text{ statistics} = 228.4620$$

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

CR_a^A = ปริมาณให้สินเชื่อการเกษตรโดยตรงของธนาคารธนาคาร-
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรปรับด้วยดัชนีราคา
ผู้บริโภคในประเทศ ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

TD^A = ปริมาณเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์-
การเกษตรปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศ ปีฐาน 2531
(ล้านบาท)

BOT^A = ปริมาณเงินกู้ยืมภายในประเทศของธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตรปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศ
ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

BOF^A = ปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศของธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตรปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศ
ปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

จากผลการศึกษาพบว่า ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 มีความสัมพันธ์ คือ
ปริมาณเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีความสัมพันธ์ใน

ทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อ และที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 มีความสัมพันธ์คือ ปริมาณเงินกู้ยืมภายในประเทศของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินเชื่อ ส่วนปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ จากการทดสอบพบว่าไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่เป็นไปตามทฤษฎีอุปทานของเงินให้กู้ (supply of loanable fund)

จินตนา เกียรติธนาวิทย์ (2544) ศึกษาเรื่อง *สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์กับการลงทุนและการบริโภค* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตลอดจนผลของการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่อการลงทุนและการบริโภคในประเทศไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และส่วนที่ 2 ศึกษาถึงผลการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่อการลงทุนและการบริโภค โดยการศึกษาทั้ง 2 ส่วนนั้น ศึกษาโดยนำข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากวารสารรายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2542 ภายใต้หลักและทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ (loanable fund theory) วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร โดยวิธีทางสถิติการวิเคราะห์ใช้รูปแบบสมการถดถอยพหุเชิงซ้อน (multiple regression analysis) โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ คือ

$$CR = 308.7020 + 0.8631TD + 22.7090DOR + 1.1790FR - 183.6820DUM$$

(4.1520) (34.6900)*** (2.4460)** (19.2820)*** (-3.2800)**

$$R^2 = 0.9990 \quad \text{Adjust } R^2 = 0.9980$$

$$\text{Durbin-Watson} = 2.0670 \quad F \text{ statistics} = 3508.8340$$

หมายเหตุ: **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

CR = ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ (พันล้านบาท)

TD = ปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารพาณิชย์ (พันล้านบาท)

DOR = ผลต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (ร้อยละ)

FR = การกู้ยืมเงินจากต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ (พันล้านบาท)

DUM = dummy variable

= 1 เมื่อมีการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม

= 0 เมื่อมีการยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2535

จากผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระดังนี้ โดยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์และปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนตัวแปร dummy มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตัวแปรอิสระ คือ ผลต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่อการลงทุนและการบริโภค คือ

$$\begin{aligned} \text{CIP} &= 374.1870 + 0.6650\text{MS} + 26.8270\text{RD} + 31.2940\text{IPD} + 0.7910\text{DCR} \\ &\quad (2.3690) \quad (15.1660)^{***} \quad (1.9410)^* \quad (2.1280)^{**} \quad (5.1610)^{***} \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.9420 \quad \text{Adjust } R^2 = 0.9290$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.9970 \quad F \text{ statistics} = 74.0310$$

หมายเหตุ: *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

- CIP = การลงทุนและการบริ โภค ณ ราคาคงที่ ปี 2537 (พันล้านบาท)
 MS = ปริมาณเงิน ณ ราคาคงที่ ปี 2537 (พันล้านบาท)
 RD = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง (ร้อยละ)
 DCR = ผลต่างของปริมาณสินเชื่รวมของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันกับ
 ปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในช่วงปีที่ผ่านมา (พันล้านบาท)

จากผลการศึกษาพบว่า การลงทุนและการบริ โภคซึ่งเป็นตัวแปรตาม มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระดังนี้ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ตัวแปรอิสระ คือ ปริมาณเงิน ณ ราคาคงที่ ปี 2537 อัตราเงินเฟ้อและผลต่างของปริมาณสินเชื่รวมของธนาคารพาณิชย์ ในปัจจุบันมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามและที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตัวแปรอิสระ คือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริงมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางเดียวกัน

ศิริกุล สนวนศิริ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัย: กรณีศึกษา ธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับปัจจัยอื่น ๆ ที่กำหนด คือ ปริมาณเงินฝาก ปริมาณเงินกู้ยืม รายได้ต่อคนต่อปี โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) รายปีของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2542 การวิเคราะห์ใช้รูปแบบสมการถดถอยพหุเชิงซ้อน (multiple regression analysis) โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

$$HL = -5088.8790 + 0.5047TD + 1.4761BOR + 0.3311DI$$

(-1.5495) (6.1878)*** (11.5263)*** (3.1103)**

$$R^2 = 0.9989 \quad \text{Adjust } R^2 = 0.9986$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.8735 \quad F \text{ statistics} = 3282.4550$$

หมายเหตุ: **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

HL = ปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ล้านบาท)

TD = ปริมาณเงินฝากของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ล้านบาท)

BOR = ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ล้านบาท)

DI = รายได้ต่อคนต่อปี (ล้านบาท)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีผลต่อปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ถึงร้อยละ 99.89 โดยมีความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เป็นดังนี้

ปริมาณเงินฝาก (TD) และปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (BOR) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (HL) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ส่วนรายได้ต่อคนต่อปี (DI) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

จอมพล ภัยลี (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่กำหนดปริมาณสินเชื่อของธนาคารกรุงไทยเปรียบเทียบกับระบบธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) รายไตรมาส ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2541 ถึง พ.ศ. 2546 เป็นเวลา 23 ไตรมาส ซึ่งเก็บรวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกรุงไทย ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) การศึกษาได้แบ่งแบบจำลองออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

$$\begin{aligned}
 TB_t = & -3025966 + 0.4726TD_t + 1.2584FUND_t + 184195.7INT_t \\
 & (-2.9000) \quad (2.2114)** \quad (7.3420)*** \quad (12.9337)*** \\
 & + 2.7614GDP_t \\
 & (2.8992)***
 \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.9499 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.9388$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.9186 \quad F \text{ statistics} = 85.3817$$

หมายเหตุ: **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

‘ ***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

TB_t = ปริมาณสินเชื่รวมของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

TD_t = ปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

$FUND_t$ = ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

INT_t = อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ)

GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาปีฐาน 2531 (ล้านบาท)

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ปริมาณสินเชื่รวมของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ดังนี้ โดยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปริมาณเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาปีฐาน 2531 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารพาณิชย์ มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณสินเชื่ของธนาคารกรุงไทย โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

$$TB_k = -6687216 + 2.491TD_k + 247.152BOR_k + 48030.680CPI_k$$

$$(-3.9843) \quad (8.0880)^{***} \quad (9.0692)^{***} \quad (2.7785)^{***}$$

$$R^2 = 0.9409 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.9270$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.9584 \quad F \text{ statistics} = 67.7340$$

หมายเหตุ: ***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

$$TB_k = \text{ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารกรุงไทย (ล้านบาท)}$$

$$TD_k = \text{ปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารกรุงไทย (ล้านบาท)}$$

$$BOR_k = \text{ปริมาณเงินเงินกู้รวมของธนาคารกรุงไทย (ล้านบาท)}$$

$$CPI = \text{ดัชนีราคาผู้บริโภคราคา ปีฐาน 2541}$$

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารกรุงไทย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ดังนี้ โดยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารกรุงไทย ปริมาณเงินเงินกู้รวมของธนาคารกรุงไทยและดัชนีราคาผู้บริโภคราคา ปีฐาน 2541 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ธีระมาศ บุญต่อ (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) แบบอนุกรมเวลา (time series data) รายปี โดยศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2545 ทำการวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบสมการพหุเชิงซ้อน (multiple regression analysis) โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

$$HL = -221609.3 + 0.0059TD + 2.4676PGDP + 0.4029FUN + 179476.4LQ$$

$$(-6.9394) \quad (0.3404) \quad (3.0070)^{***} \quad (3.9809)^{***} \quad (4.6654)^{***}$$

$$R^2 = 0.9960 \quad \text{Adjust } R^2 = 0.9951$$

$$\text{Durbin-Watson} = 2.0038 \quad F \text{ statistics} = 1019.6910$$

หมายเหตุ: ***มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

โดยกำหนดให้

HL = ปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

TD = ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

PGDP = รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)

FUN = เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

LQ = สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ (เท่า)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสินเชื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ ปริมาณเงินกองทุนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ และรายได้ต่อคนต่อปี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้